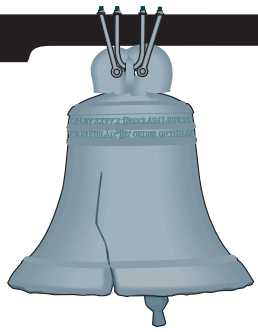
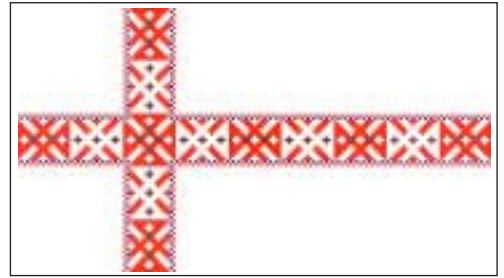

SETOMAA

„Setomaa” ilmub alates 1995. aastast
Lehte rahastab Setomaa kultuuriprogramm

NR. 6. (122.) JUUNI 2006

Piiskop Leo: Aeg ei muuda ülekohut õigeks

Intervjuu Soome õigeusu kiriku piiskopi Leoga **sunniviisiliselt loovutatud Karjala teemal** ilmus „Karelia Klubi” nr. 8, okt. 2005. numbris. Siinkohal lühendatud.

Intervjuu on eriti huvipakuv selles suhtes, et Eesti kirikuringkonnad ei ole Ingerimaa ja Setumaa küsimuses oma seisukohta väljendanud. Eesti ja Soome probleemid vägivallaga ära võetud territooriumide osas on pea äravahetamiseni sarnased. Rahvas tajub olukorda karjuva ülekohtuna, mis tuleb heastada. Valitsused aga lepipavad olukorraga ja keelduvad

maatiliselt, rahus ja armastuses.

Kas Soome iseseisvumist 1917. aastal ja 1920. aasta Tartu Rahulepingut võib pidada Soome piiride lähtekohaks?

Jah, sest see on Soome Vabariigi ajalugu. 60 aastat ei ole ajaliselt kuigi palju. Ei ole olemas ajaperioodi, mille jooksul ülekohus muutuks õigustuks.

Peaminister Vanhanen ütles, et Karjala maad on Venemaa omad. On tal õigus?

Mina igatahes nii ei ütleks.

midagi ette võtmast. Erinevus on selles, et Soome oli **sunnitult** Pariisi rahulepinguga uute piiridega leppima, Eesti valitsevad ringkonnad soovivad seda ise **vabatahtlikult**.

Piiskop Leo: Aeg ei muuda ülekohut õigeks. Karjala küsimus on mulle igapäevane teema, sest ka minu vanemad on sündinud karjalased. Nad olid sunnitud oma kodust Salmis lahkuma kahel korral – 1939. ja 1944. aastal ning on kogenud väga raskeid isiklikke kaotusi lähedaste inimeste surma läbi. Emagi suri üsna noorelt. Siis aga ei tohtinud veel sellel teemal rääkida.

Kas ülekohus tuleb heastada?

Igal juhul. See on iseenesestki selge. Kuid mitte sõjalisel teel. Igasuguse ebaõigluse heastamiseks tuleb teha tööd diplo-

Kas Soome ortodoksne kirik võib olla aktiivne Karjala tagastamise küsimuses?

Me käime Karjalas palju, vestleme seal pappide ja rahvaga. Nad mõistavad ju, mis on meie lootus ja igatsus. Loodan, et inimeste kogemused ja tunded saavad väärilise vastuvõtu ka poliitilisel areenil, alt kuni üles.

Me peame tundma oma juuri. Suurel osal soomlastest on juured Karjalas. Me ei tohi pida inimeste põhjendatud lootusi soovunelmaks ja halamiseks, mis tembeldatakse negatiivseks, vaid neid tuleb austada ja hinnata. Ei või solvata, mida olemas aga tihti pidanud kogema.

Kui räägitakse andeksandmisest, siis seegi on juba andeksandmine, et me suudame rääkida ilma vihata ja ei torma ebaõiglust vihaga parandama.

(Intervjueeris Veikko Saksi; eesti keelde pannud Henn Põlluaas)

Eesti terviklikkuse taastamisele üles kutsuv Seto Kongressi Vanemate Kogu korraldatud kõnekoosolek toimus 20. juunil Toompeal. Kõned vaheldusid seto lauludega. Siin pildil lauljateks (vasakult): Anne Sepamägi, Aime Mägipõld, Minna Hainsoo, Helgi Rumask, Sulo Nurmeots, Salme Püve, Miralda Visnev ja Helen Lennuk.

Ilmar Vananurme foto

Kevadekuul lõpus Tallinna vanalinnapäevadel võis näha ka setosid oma käsitööga. Leelokoor „Sõsarõ” esines koguni kolmel päeval eri kohtades.

Arvi Matvei, kes pildistas Sepamäe Annet ja Sarve Öiet kirikinnaste müügil (pildil siin kõrval), tutvustas nii Setomaad kui ajalehte „Setomaa” ka välituristidele.

Seto kultuuri õhtu Nõmmel

Nõmme Kultuurikeskuses sai 11. juunil teoks Seto Kultuuri õhtu, mille organiseerisid Nõmme keskerakondlased.

Tallinna linnapea Jüri Ratas tervitas nõmmekaid ja setosid; ta kõneles linnavalitsuse tööst (Harju tn varemete lammutamine, Tallinna teedest,

sotsiaalprobleemidest).

Linnavolikogu pressinõunik Georg Pelisaar andis ülevaate setode ajaloost, kultuurist ja jätkuvast võitlusest Petserimaa tagasisaamise eest. Setod loodavad teisele poole piiri jäänud Setomaad ja oma pealinna Petserit tagasi saada.

Lõpetuseks luges Georg Pelisaar rahvale ette Ilmar Vananurme luuletuse „Setomaa meikalõ”.

Toreda kontserdiga esines Mikitamäe leeloansambel „Helmine” ja tantsuansambel „Hõbehall”. Kõlasid seto laulud ja hoogsad tantsud.

AVO SUURVÄRAV

Valgeõisel Mikitamäel

On suve ilusaim aeg, mil kuumusest õhkuvad päevad vahelduvad valgete lühikeste öödega. On õnne otsimise ja leidmise aeg. On jaanitulede põlemise aeg.

Mikitamäe jaaniõhtu mõõdukas vana aja kombel lõõtsamuusika saatel. Ain Raali ja Endel Linnu lugude järgi seati nii tantsusammu kui võeti üles vanu häid lauluviise.

Kuulmata ei jäänud ka seto

leelo. Ühisel jaanilaul oli pirukat ja kooki, sõira ja ube, mida jaanitulelised ka ise kaasa töid. Maitsta võis mitmeid leivasorte, et siis jaaniajaks endale sobivaim lauale valida.

Oli koguni lõputunnistuste jagamise aeg – jaaniõhtul said seto seltskonnatantsu kursusel tannistuse ning võisid sealsamas oma oskusi näidata koos rahvatantsuansambliga Hõbehall. Kursust

toetas Setomaa riiklik kultuuriprogramm, juhendas Aino Soolind.

Hea, vaikne, kodune – sedamoodi oli jaaniõhtu Mikitamäel.

Ilusat jätkuvat jaaniaega kõigile! Toremaid mõtteid, kauneid meenutusi ja soojust südameisse!

KATRI KARPSON